

Personlige opplevelser

Innlegg på inntil 1000 ord om personlige opplevelser og erfaringer som pasient eller pårørende sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Når helsearbeideren blir pasient

«De vanskeligste pasientene er de som arbeider innen helsevesenet!» Denne setningen har vi hørt i årevis. Hvorfor er det slik? Takler ikke helsepersonell å vite at pasienten har medisinsk kunnskap? Kjenner de seg usikre og føler at de blir gjenstand for faglig vurdering? Eller er det slik at helsearbeideren som pasient ser åpenbare svakheter i helsevesenet, så det blir vanskelig å forholde seg «profesjonelt» i rollen som pasient?

Jeg har nylig vært innlagt fire ganger i tre forskjellige sykehus, og er noe rystet, samtidig som jeg har fått mye omsorg. «Pasienten i sentrum» er et slagord som et av disse sykehusene bruker, men realiteten var nok at faglige kriterier, programmer og rutiner presset frem det effektivitetsjaget som ofte etterlot pasienten langt utenfor sentrum. Når ryggen brenner av smerter og sengen ikke er klar – skal man våge være personlig som en vanlig pasient, eller skal man bite tennene sammen og opptre som den profesjonelle helsearbeider man er? Hva når noen kjenner deg igjen? Hvordan vil personalet reagere om de ser du gråter eller er engstelig foran en operasjon? Vil de forvente at du blir en «snill» pasient? Vil de tåle få spørsmål, eller vil det bli tolket som mas og markeringsbehov?

Erfaringene med de fire oppholdene var svært ulike. La meg endelig si at mange sykepleiere og leger var medmennesker – når de hadde tid. Informasjon? Det var kun én sykepleier som satte seg ned ved sengen min i 3–4 minutter for å forklare en prøve. Faktisk var det ingen som spurte meg om hvordan jeg hadde det eller opplevde situasjonen. Var det fordi jeg var profesjonell? Eller var de beskjedne? Studenter og nyutdannede hadde mer frimodighet. En muslimsk student spurte: «Ber du eller mediterer du?» Det ble innledningen til en fin liten prat.

En strumaoperasjon gjorde at jeg var uten stemme i sju uker, og jeg fikk virkelig kjenne hvor vanskelig det var å få oppmerksomhet eller forståelse. Ibland tok jeg tak i en uniform for å få gehør for det jeg hadde på hjertet. En overlege hilste god morgen på visitten, og jeg gryntet tilbake. «Er du forkjølet?» Jeg ristet på hodet. «Er du hes?» Da satte jeg meg opp i sengen og hvisket: «Les journalen min!» Tidspresset gav antakelig ikke rom for journalinformasjon. Eller den professoren som viste stor irritasjon – «jeg er her på min fridag!» – som om det var pasientens skyld! Akkurat da var det godt å være profesjonell så man ikke ble «vippet», men hva om dette hadde vært en «vanlig» pasient?

Travelheten var så stor og rutineene så høyt prioritert at man kviet seg for å stille spørsmål eller påpeke svikt, som f.eks at medisiner ikke var gitt. Ingen ønsker å bli oppfattet som en vanskelig pasient, men det er ikke lett når du faglig sett vet at det som nå skjer, er uheldig eller direkte skadelig. Da blir det en avveining mellom pasientrollen og rollen som profesjonell. Så vidunderlig å møte noen som i hvert fall forsøkte være til stede og gi kontakt! Kanskje nettopp som stemmeløs ble dette veldig tydelig. Men også tydelig der personalet på en måte ikke registrerte det jeg prøvde å hviske frem. Blokk og blyant ble redningen i sju dager!

En anestesilege tok seg tid til grundig informasjon, og jeg kjente meg trygg helt til han sa at han ikke skulle tjenestegjøre ved min operasjon neste dag, men gi sine notater videre. Da jeg uttrykte engstelse over dette, på grunn av uhell med anestesen en måned tidligere, fikk jeg møte rette vedkommende. Som profesjonelle vet man meget vel at selv en skriftlig rapport blir tolket ut fra egne holdninger.

I vårt helsevesen arbeider man under stort press. Å bli innskrevet fredag, med journalopptak, og så sent hjem til søndag kveld eller mandag gir sykehusene dekning for tre pasientdøgn! Ved en spesialavdeling fikk jeg på legevisitten beskjed om at de måtte overføre meg til det sykehuset jeg geografisk tilhørte – «for du stenger systemet vårt

her». Ja vel. Dermed ble jeg overflyttet. Etter to dager står legen under visitten og sier: «Vi kan ikke ha deg lenger, du stenger for systemet vårt!» De skulle bære meg opp i leiligheten (som ligger i tredje etasje uten heis). Og de hadde undersøkt med kolonialforretninger i nærheten, som kunne levere varer for kr 50 per gang. Jeg prøvde få frem at mat var ikke mitt problem, men svimmelhet og ustøhet. Hva skulle jeg gjøre om jeg falt? Jo, da skulle jeg bare ringe hjemmetjenesten. Før legen forsvant fikk jeg hvisket frem at det sannelig ikke var behagelig å høre at jeg «stengte for systemet» når jeg faktisk hadde brukt mesteparten av mitt liv i denne tjenesten!

Hvorfor skriver jeg dette? Jeg er skuffet over helsetjenesten i våre sykehus. Men da må jeg få legge til at det ble som å komme til en varm sommer da jeg ble søkt over til et rehabiliteringssenter og der møtte livsnære sykepleiere og leger. Jeg tilstår gjerne at jeg gråt alt første dag da jeg så at jeg var ventet. Det var satt av tid til orientering med fysioterapeut og sykepleier. Personalet spurte hvordan jeg hadde det, og de gav tydelige signaler om at her er du pasient og vi er her for deg. De hadde det også travelt, men omsorgen var der.

Forfatteren ønsker å være anonym.

Manuskriptet ble godkjent 14.3. 2006.